

САД сигнализирају крај мера наметнутих због кризе у Доњецу и Луганску, док поједине чланице ЕУ отворено траже крај ембарга

Вашингтон је ове недеље још једном наговестио крај санкцијама уведеним Русији због кризе у проруским деловима Украјине где наоружани побуњеници одбијају да признају власт Кијева.

Гласноговорник Стејт департмента Џеф Ретки посредно је објаснио да његова влада разматра ову могућност када је на конференцији за новинаре истакао да би Америка могла да Русији укине ембарго ако се испостави да Кремљ поштује Споразум из Минска о прекиду ватре у Доњецу и Луганску. Портпарол је подвукао да би се укидање односило само на друге санкције, које је Вашингтон наложио због улоге Москве у рату у Украјини, док би оне прве, наметнуте због руске анексије Крима, остале на снази, преноси Интерфакс.

Руси не би имали ништа против да се тако и догоди јер их је други талас погодио далеко јаче од првог. Додајмо томе да се многе чланице ЕУ отворено или изокола буне против продужетка европског ембарга и постаје јасно да је на Западу опало расположење за финансијско исцрпљивање Русије. То пре свега важи за Европу која, за разлику од Америке, трпи због руских контрасанкција и постаје уморна од економског пингпонга са Москвом због којег је забрањен извоз њених прехранбених производа у Русију.

Најотвореније је о томе говорио шеф америчке дипломатије Џон Кери када се недавно у Сочију срео са председником Владимиром Путином и министром спољних послова Сергејом Лавровом, поручивши им да „санкције ЕУ и САД могу да почну да се повлаче” ако Кремљ буде до краја поштовао договор о примирју у Украјини. Откако је донет протекле зиме, Споразум из Минска између Русије и западних земаља и Кијева више пута је кршен. Међутим, ситуација се примирила, због чега је портпарол Стејт департмента и сигнализирао укидање санкција уведених због руске улоге у сукобима у Украјини.

И потпредседник САД Џо Бајден посредно је дозволио исту могућност, али је ове недеље објаснио да америчке санкције неће бити скинуте до краја године јер је потребно неколико месеци да се процени да ли се Споразум из Минска поштује, јавља Тас.

Америка је први пут наметнула ембарго са забраном виза за званичнике блиске Путину и замрзавањем имовине појединих руских компанија после одвајања Крима у марту 2014. Нови талас стигао је прошлог јула после распламсавања окршаја на истоку Украјине када је америчким компанијама забрањено да сарађују са руским бизнисменима са црне листе САД. Замрзнута је имовина одређених руских званичника и компанија и ван закона стављен извоз америчких производа који се могу користити у војне сврхе. Руске противмере окренуте су ка САД, ЕУ, Канади, Аустралији и Норвешкој, али је незадовољство највеће међу Европљанима који су зависни од руског гаса и блиско повезани са руском привредом.

Француски председник Франсоа Оланд и грчки премијер Алексис Ципрас отворено су позвали ЕУ да у јулу не обнавља санкције Русији. Мање или више гласно за то су и Италија, Мађарска, Кипар и Аустрија, док је шефица дипломатије ЕУ Федерика Могерини врло суздржана у критикама на рачун Кремља. Наставак новог хладног рата заговарају балтичке земље и Пољска, а не попушта ни немачка канцеларка Ангела Меркел упркос апелима привредника и дела владајуће коалиције да се односи нормализују.

Вест о могућој промени курса са нестрпљењем се очекује на Црвеном тргу. И поред тога што западне санкције нису натерале Русију да се повуче са Крима нити да промени политику према влади у Кијеву, оне ипак узимају данак. Компаније немају приступ западним кредитима, рубља је ослабила а цене енергената, на које се ослања руска економија, пале су. Хладноратовски фронтови одвраћају стране инвестиције, а трговање са Кином и остатком света још се није захуктало да би заменило везе са Западом. Руси су остали и без носача борбених авиона које Француска одбија да им испоручи. Москва сада тражи да јој Париз надокнади штету и плати пенале за непоштовање уговора, али

се пре пет година и сама нашла у сличној ситуацији. Кремљ је тада због санкција СБ УН одбио да Ирану испоручи противракетни систем, што сада исправља најавом да ће Техерану уз доплату послати систем напреднији од нарученог.

За разлику од Европе, коју на отопљавање односа мотивишу економски разлози, САД у целој ситуацији гледају политички интерес. Ако попусте, Путин ће им вероватно помоћи да са Ираном постигну коначан договор о нуклеарном програму. Руско обећање наишло је на гунђање у Израелу и арапским земљама, али Вашингтон се није превише бунио: С-300ВМ не може да угрози америчке блискоисточне савезнике, али вероватно може да охрабри шиитску теократију да одустане од онога што је председнику Бараку Обами најважније – атомске бомбе.

Ј. Стевановић

(Политика)